

حفاظت از تالاب‌ها

دانیال نیری

دانشجوی کارشناسی محیط زیست دانشگاه تهران

تلقی می‌شوند. تالاب‌های خشکی ۶۹ الی ۷۵ درصد و تالاب‌های ساحلی ۶۲ الی ۶۳ درصد در قرن ۲۰ کاهش داشته‌اند. کاهش گسترده تالاب‌ها و وضعیت اکولوژیک آن‌ها در اثر استفاده انسانی و احیاء اراضی به طور گسترده باعث شده که تلاش‌ها در سرتاسر جهان برای حفاظت و بازسازی آن‌ها انجام شود.

تالاب‌ها در سرتاسر جهان دستخوش تغییرات زیادی توسط انسان‌ها شده‌اند، تالاب‌های فصلی ۶٪ سطح کره زمین را فرا می‌گیرند ولی تنها ۱۱٪ آن‌ها حفاظت شده‌اند. بیشترین مساحت تالاب‌های دنیا در آسیا قرار دارند که نرخ بالایی از تأثیرات انسانی نیز دارند (Reis et al. ۲۰۱۷). تالاب‌ها بسیار زایا و دارای تنوع زیستی غنی هستند آن‌ها علی‌الخصوص در کشورهای در حال توسعه آن‌ها یک منبع امرار معاش برای جوامع محلی هستند و توسط بسیاری از فرهنگ‌های سنتی بسیار با ارزش

کنوانسیون رامسر

کنوانسیون رامسر از قدیمی‌ترین موافقت نامه‌های بین دولتی در حیطه محیط زیست می‌باشد که در سال ۱۹۷۱ شکل گرفت که اسم آن از شهر رامسر در ایران گرفته شده است. اولین کشوری که کنوانسیون را امضا کرد استرالیا بود. و تنها موافقت نامه‌ای است که تنها برای یک اکوسیستم (تالاب) اختصاص داده شده است. اعضای این کنفرانس هر ۳ سال برای تصمیمات دور یکدیگر جمع می‌شوند که تا به امروز ۱۲ کنفرانس اعضا برگزار شده است و نشست ۱۳ ام آن در سال ۲۰۱۸ در دبئی برگزار خواهد شد. امروزه این کنوانسیون ۱۶۹ عضو دارد ۲۲۹۳ تالاب زیر نظر این کنوانسیون می‌باشد.

این کنوانسیون یک چارچوب و اقدام عملی

در سطح ملی و همکاری در سطح بین المللی برای حفاظت و استفاده از منابع تالاب‌ها می‌باشد. علی‌الخصوص حفاظت از زیستگاه‌های پرندگان آبی. این کنوانسیون با سازمان‌های بین المللی بزرگی مانند WWF, IUCN و سازمان بین المللی تالاب‌ها و ... همکاری می‌کند. سایر دستاوردها و مقالات این کنوانسیون از طریق سایت آن قابل پیگیری می‌باشد (سایت کنوانسیون رامسر).

همچنین طرح حفاظت از تالاب‌های ایران با همکاری دولت ایران و gef و UNDP در سال ۲۰۰۵ با هدف کاهش یا حذف دائمی تهدیدات و به طور کلی پایداری و بقاء اکوسیستم‌های تالابی ایران شکل گرفت که از دیگر نهادهایی است که در راه حفاظت از تالاب‌ها قدم بر می‌دارند (سایت طرح حفاظت از تالاب‌های ایران)

نتیجه‌گیری

خیلی از تالاب‌ها در سرتاسر دنیا تحت تاثیر فشارهای انسانی قرار دارند حتی در داخل مناطق حفاظت شده و این سوال را در ذهن محققین ایجاد می‌کنند که آیا مناطق حفاظت شده به تنهایی برای حفاظت تالاب‌ها کافی هستند یا نه. با رشد هر چه بیشتر جمعیت و فشار جهانی بر روی تالاب‌ها اقدام فوری برای توسعه چارچوب‌ها برای برنامه‌ریزی حفاظت از تالاب‌ها را می‌طلبند. برنامه‌ریزی برای حفاظت ویژه از نوع‌های مختلف تالاب‌ها با در نظر گرفتن زمان و فضا و عملکرد و سرزمین به توسعه برنامه‌های حفاظتی موثرتر کمک می‌کند.

علیرغم اینکه مدیریت مناطق حفاظت‌شده در کشور ایران آنطور که باید انجام شود، مدیریت نمی‌شود. ولی با این حال وجود قانونی مصوب

منابع

-The Mammals of Anzali Wetland in the Southern Caspian Sea

S. Naderi, A. Mirzajani, H. RajabiMaham, E. HadipourCaspian J. Environ. Sci. 2017, Vol. 15 No. 3 pp. 223~235

صندوق جهانی حمایت از طبیعت <https://www.worldwildlife.org/habitats/wetlands>

http://wwf.panda.org/about_our_earth/about_freshwater/intro/wetland_conservation/

سایت هیلزديل آمریکا بنیاد حفاظت های مردمی <http://www.hillsdalecounty.info/planningeduc0013.asp>

-A Global Assessment of InlandWetland Conservation StatusVanessa Reis, VirgilioHermoso, Stephen K. Hamilton, Douglas

Ward, EtienneFluet-Chouinard,BernhardLehner, And SimonLinkeJune 2017 / Vol. 67 No. 6 • BioScience

سایت کنوانسیون رامسر <https://www.ramsar.org/>

طرح حفاظت از تالاب های ایران <http://www.wetlandsproject.ir>

چگونه از تالاب‌ها محافظت کنیم؟

حفاظت از تالاب‌ها با این تفاسیر کار چالش برانگیزی است زیرا اطلاعات و داده‌ها از تالاب‌های سرتاسر جهان منطقه به منطقه متفاوت است (Reis *et al* 2017). شناخت و نقشه برداری پراکنش تالاب‌ها در مقیاس وسیع برای ارزیابی آن‌ها یک قدم بسیار مهم به منظور تعریف کردن و اولویت‌بندی نیازهای حفاظتی ویژه آن‌ها می‌باشد. راه‌های متفاوتی جهت حفاظت مداخله گرایانه تالاب‌ها ارائه شده است: (سایت hillsdale county قسمت حفاظت از تالاب‌ها)

- قرار دادن لانه های مصنوعی برای زادآوری پرندگان (بهتر است نصب نشوند)
- بافر ها و کمربندهای سبز: شاید بهترین راه برای حفاظت از تالاب‌هایی که در نزدیکی جوامع انسانی قرار دارند باشد، که با کاشتن درخت‌ها و درختچه‌های بومی و عدم استفاده از سموم و کودهای شیمیایی. جلوگیری از فرسایش خاک و پناهگاه و کوریدور برای حیات وحش از دیگر
- ویژگی‌های کمربندهای سبز است.
- حفاظت از سرچشمه و زمین‌های بالادست تالاب
- فنس کشی: در مناطقی که چرای بی رویه دام وجود دارد و مناطقی که تنزل زیستگاه به طور مستقیم روی کیفیت آب از طریق فرسایش و ته نشین‌سازی الزامی است.
- مدیریت آب باران و برف و ...
- مدیریت سیستم سپتیک (جهت جلوگیری از نشتی نداشتن و درست کار کردن)
- کودها و آفت کش‌ها
- کارکرد تفریحی
- فرسایش خط ساحلی
- گونه‌های مهاجم: جلوگیری از پراکندگی و فراگیر شدن گونه‌های مهاجم
- طبق (Reis 2017 *et al*). جدی‌ترین تهدیدات تالاب‌ها تحت تاثیر اثر مستقیم یا غیر مستقیم استفاده انسان از آن‌ها می‌باشد.